

O antiknihe, Bohu a hovädzej polievke

Napísal Ľuba Nitrová

Sobota, 17 Október 2009 22:54 - Posledná úprava Nedel'a, 29 August 2010 09:27

PRÁCA

19. decembra 1992

(vychádza [la] od roku 1946)

O antiknihe, Bohu a hovädzej polievke

Všetko som opísal z Chrobáka Truhlíka

Ľuba Nitrová

Uvelebím sa do polohy vzpor drepmo, odhryznem si z modrého cencúša a začítam sa do štvrtej kapitoly od konca. Ak sa vám táto veta zdá nezmyselná, všetko je v najlepšom poriadku. Zošňurované zákony literatúry, ktoré nás už stáročia odchovávajú, vyprodukovali s čiastočným príspevím autorov toľko kníh a tiežkníh, až duša piští po čomsi inom, objavnejšom, netradičnom ...

Ľutujem, že nemám dostatok odvahy na napísanie „antiknihy“ a teším sa, že Rastislav Doboš ju má. Krásne strelenou odvahou totiž možno nazvať vlastnosť, ktorá mu pomohla stvoriť **Bilančnú správu**

zo štúdia na elektrotechnickej fakulte v Bratislave alebo návod na prípravu hovädzej polievky (Print Servis, Bratislava, 1991), ocenenú prémieu Slovenského literárneho fondu. Alebo tiež antiknihu, po slovensky protiknihu, kde všetky proti sú za. Ja tiež.

Som za, že Bilančná správa sa má (ale nemusí) čítať odzadu. Som za, že Zem je planéta plná nádherných ľudí, ktorí žijú jeden pre druhého. Som za, že nebo je plné pupkov, že Boh oslovuje politikov: „Moji milí blbúnikovia a tárajkovia“, že ľudia sú príliš rozdielni na to, aby im bolo pomoci a že všetko chamtí – aj gršlíky aj čuribrnda. Chrona chrontavá. Tak. Rasťo Doboš s nerozpínavosťou sebe vlastnou porušil pravidlá hry na slepých čitateľov, vyhlásil: „Ja sa nehrám!“ a pozrel sa na svet inak. Možno pomedzi nohy, možno stojac na hlave, ale so zaujímavým výsledkom: to, čo sa zo začiatku pri čítaní zdá nezrozumiteľné, začína byť už na druhej strane antiknihy jasnejšie, na tretej pochopiteľné a na štvrtej nevyhnutné. (Čo sa deje ďalej, môžem popísať len v náznakoch, lebo pre záchvaty smiechu prestanem po prečítaní štvrtej strany úzkoprso logicky myslieť.) Prečo nie? Prečo nie práve takto? Život je aj o tom; o bumburiciach, o cencúšoch, o hontrtulajoch, o kaprovi Mumovi, o pyžviždíkoch a božej zodpovednosti za to, ako stvoril svet. Mimochodom, keď videl ten chaos, ani sa ho už neodvážil kontrolovať. „Takže sereš na to?“ spýtal sa ho blázon. A Boh nevedel odpovedať.

Rasťo Doboš vie. Vie, že hlavná pravda o hovädzej polievke je inde. Možno práve tam, kde by ju skostnatelí literáti nehľadali: medzi výrazmi, slušne povedané, vulgárnymi, medzi duševnými maloroľníkmi, vulgárne povedané, na slušnej intelektálnej úrovni. Doboš popiera tony papiera, ktoré zbytočne zaťažili psychiku čitateľa, gumuje zbytočnosti a nahrádza ich inými, oveľa potrebnejšími, štekli a škriabe, podpichuje a vypichuje a doprostred tohto rýdzo pôvodného mišmašu, alebo, povedané s autorom, „šišmyšu“, stavia obnažené a zraniteľné ľudské ja. Je jedno, či je ním Bednárík, Slávik zvaný Pěnkava, Gozoo, Doboš, jeho druhé ja – Ivan Rosa, Blázon, či Noe. Nikto nemá patent na rozum a všetci sa oň usilujú. O rozum, no v tomto prípade ho čitateľ musí používať veľkoryso. Spolu s fantáziou, ťažkou detinskosťou a odľahčenou dospeláckosťou.

Vraj si všetko opísal z Chrobáka Truhlíka? Vyplatilo sa?

O antiknihe, Bohu a hovädzej polievke

Napísal Ľuba Nitrová

Sobota, 17 Október 2009 22:54 - Posledná úprava Nedeľa, 29 August 2010 09:27

- Je to jedna z top kníh tohto sveta. Ak nebude mať úspech na Zemi, určite bude best „celerom“ v nebi. Nie najlepší manager Boh zariadi, dúfam, aspoň toľko.

Stvoril si antiknihu. Čo ľutuješ najviac?

- Že nevyšla ako leporelo.

Chrobák Truhlík pre dospelých?

Ďakujem za rozhovor?